İSTANBUL UNIVERSITY PRESS

Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-
Journal of Penal Law and Criminology
JPLC 2023
DOI: 10.26650/JPLC2023-1236709

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

Yeşil Kriminolojinin Bibliyometrik Bir Profili ve Turizme Yansımaları

A Bibliometric Profile of Green Criminology and its Reflections on Tourism

Banu ÖZÜŞEN[1], Erkan Kadir ŞİMŞEK[2]

[1]Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Manavgat Meslek Yüksek Okulu, İşletme Yönetimi Bölümü, Antalya, Türkiye
[2]Öğr. Gör. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Manavgat Meslek Yüksek Okulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, Antalya, Türkiye

ÖZ

Kriminolojinin alt sahası olarak kabul edilen yeşil kriminoloji, tüm ekosisteme karşı oluşan tehdit unsurlarını araştırmaktadır. Dünyadaki doğal kaynakların sınırlı ve dengesiz dağılımı diğer taraftan uluslararası ticaretin hızı gelişimi, ekosistemin unsurlarına yönelik suçları arttırmaktadır. Artan suç sayısı, çok yönlü ekonomik kayıpları, tüm canlılar için sağlık ve güvenlik sorununu beraberinde getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, 1990'lı yıllardan itibaren çalışma alanını genişleten ve disiplinler arası bir araştırma sahasına sahip olan, yeşil kriminoloji konusunda araştırma faaliyetlerini bibliyometrik yöntemle değerlendirmek, yeşil kriminoloji üzerine yapılan çalışmaları araştırarak turizme olan yansımalarını tartışmaktır. Scopus veri tabanı kullanılan çalışmada, 2010-2021 yılları arasında toplamda 360 yayına ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmada betimsel analiz sonuçlarına, yıllık bilimsel üretime, en çok atıf alan yayınlara, trend konulara, en sık kullanılan ve ilintili sözcüklere, kelime bulutuna, ağaç haritasına, 3-bölgeli grafiğe, Dünya iş birliği haritasına, yazar ve kurumlar arası iş birliği ağına bakılmıştır. En çok yayın yapılan yılın 2020 olduğu belirlenmiştir. Yeşil kriminoloji ve turizm ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar da incelenmiştir. Yeşil kriminoloji ve turizm alanında sadece 4 çalışmanın olması bu bağlamda yeni çalışmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

ABSTRACT

Green criminology is accepted as a sub-field of criminology and investigates threats against the entire ecosystem. The limited and unbalanced distribution of natural resources in the world and the rapid development of international trade has increased crimes against the elements of the ecosystem. This increasing number of crimes brings along multifaceted economic losses and health and safety issues for all living things. This study aims to use the bibliometric method to evaluate the research activities on green criminology, which has expanded its field of study since the 1990s and has become an interdisciplinary research field, by searching the studies on green criminology and discussing their reflections on tourism. This study uses the Scopus database to access a total of 360 documents published between 2010-2021. This study also examines the descriptive analysis results, annual scientific production, most cited publications, trending topics, most frequently used and related words, word cloud, tree map, three-field plot, world cooperation map, and cooperation network between authors and institutions. The study has determined 2020 to have been the most productive year regarding the number of publications. The article also investigates studies on the relationship between green criminology and tourism. The fact that only four studies are found on green criminology and tourism indicates the need for new studies in this context.

Anahtar Kelimeler: Yeşil kriminoloji, Turizm, Suç Ekonomisi

Keywords: Green Criminology, Tourism, Economics of Crime

EXTENDED ABSTRACT

Crime and criminal behavior have been problems for every society. The complex nature of crime makes having a single definition difficult. The phenomenon of crime has been discussed in moral philosophy for many years and has currently expanded its field of study to an interdisciplinary level.

The subject of criminology concerns crime, criminals, and the criminal justice system, and green criminology is a new field of criminology. However, the views of Bentham, one of the pioneers of the criminology school, with regard to animals and other living things have also determined the history of green criminology (2021, s. 83). Green criminology covers the harms that

Corresponding Author: Banu ÖZÜŞEN **E-mail:** banuozusen@akdeniz.edu.tr
Submitted: 16.01.2023 • **Revision Requested:** 20.09.2023 • **Last Revision Received:** 28.09.2023 • **Accepted:** 09.10.2023 • **Published Online:** 23.01.2024
This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

affect all living things and ecosystems. Identifying the criminal elements and economic losses that constitute the subject of green criminology is important. Climate change, biodiversity reduction, illegal trade, rapid depletion of natural resources, and ecosystem degradation make increasing the number of studies on green criminology important.

Tourism is an important source of income for sustainable development. In this respect, protection of the environment, biodiversity, and natural and cultural heritage have vital importance with regard to tourism and development. Environmental crimes leave biodiversity and cultural heritage vulnerable. While economies struggle with the destruction of natural resources, environmental pollution, loss of tax and tourism revenues, and crime costs, the world is also faced with irreversible damage to the ecosystem.

This study aims to use the bibliometric method to evaluate the research activities on green criminology, which has expanded its field of study and been an interdisciplinary field of research since the 1990s, to investigate the studies on green criminology, and to discuss their reflections on tourism.. In this context, the study searched the Scopus database by entering the keywords "green criminology" on August 29, 2022, with the time interval for the study being selected as 2010-2021. The 360 documents obtained as a result of the search were taken from the system and used as a data set and include articles, books, book chapters, conference papers, editorials, and criticisms. As a result of the analysis performed on the data set, the study then examined the descriptive analysis results in terms of annual scientific production, top cited documents, trend topics, most frequent and most relevant words, a word cloud, a tree map, a three-region chart (i.e., Tree-Fields Plot), a world cooperation map, and the collaboration network between authors and institutions. Regarding the studies, the annual growth rate was found to be 17.69%. The most productive year about green criminology was seen to be 2020 with 59 documents. The most cited document is Gibbs et al.'s (2010), "Introducing Conservation Criminology: Towards Interdisciplinary Scholarship on Environmental Crimes and Risks" as published in the British Journal of Criminology, which received a total of 168 citations. The most frequently used words are crime, criminology, and the USA, respectively. As a result of the word cloud analysis, the words "crime," "criminology," "environmental," and "green" were seen to come to the fore. A total of 340 authors' works have been included in green criminology. While single-author publications show 79 authors, the number of authors for multi-author publications was determined to be 261. According to the results from the Tree Map analysis using the author keywords, the word "Green Criminology" (f = 126) was seen to occur at a rate of 38%. The USA was determined to be in the first place in the three-field plot showing the network between institutions, countries, and authors of articles on green criminology from 2010 to 2021. The frequency of the relationship between the USA and the United Kingdom was found to be 52. While a strong network of relations exists among the USA, the United Kingdom, and Australia, Essex University appeared at the forefront of the collaboration network.

This article has also investigated studies on the relationship between green criminology and tourism. The fact that only four studies were found on green criminology and tourism indicates the need for new studies in this context. When examining these studies, the concepts of green criminology and hunting tourism, eco-tourism, and sustainability, which are sub-branches of tourism, are seen to be related to one another. From this point of view, this article feels that studies to be done in the future should involve green criminology and these sub-branches of tourism in order to contribute to the literature.

Giriş

Uzun yıllar ahlak felsefesinde iyi ve kötü, erdem, ahlak, vicdan, haz ve ıstırap konuları içinde ele alınan suç olgusu, bireyin ve toplumun toplam mutluluğu ile ölçülerek değerlendirilmiştir. İnsanı suçlu davranışa iten psikolojik, sosyal ya da biyolojik etkiler araştırma alanını çok yönlü olarak değiştirirken, iktisat bilimi suçun toplumsal maliyetlerine ve suçlunun suçlu davranışta bulunma sürecindeki seçimlerine odaklanmıştır. Günümüzde ise suçla ilgili araştırmalar sinirbilim (Damasio, 2006; Takahashi, 2012), psikoloji, psikiyatri, sosyoloji, ekonomi (Becker, 1968; Damasio, 2006; Sykes ve Matza, 1957), turizm (Altındağ, 2014) ve eğitimi de (van Winden ve Ash, 2012) kapsayacak şekilde gerçekleştirilmektedir.

Belirli bir tanımlama ile sınırlandırılamayan çevresel suçlar ve bu suçların zararlarının çok boyutlu yapısı, disiplinler arası ve multidisipliner çalışmaları zorunlu hale getirmektedir. Çevre, siyaset bilimleri, epidemiyoloji, tıp, coğrafya ve sosyoloji gibi bilimler, yeşil kriminolojinin çok yönlü doğası içinde yer almaktadır. Bu kapsamda, özellikle 2000'li yılların başından günümüze kadar olan süreçte, farklı disiplinler ve çeşitli teorik, niteliksel ve niceliksel çalışmalar yeşil kriminoloji araştırmalarını önemli ölçüde genişletmiştir (Lynch 2020, s. 51; Lynch ve Long, 2022, s. 261; Konrad, Turatti, Flores ve Konrad 2020, s. 1).

Beccaria'ya göre her suç, bireysel bile olsa, toplumun zararınadır ve toplum düzenini ihlal eder. Kimi suçların doğrudan toplumun yıkımına yönelmediği gözükse de, karmaşık yapısı bunu anlamaya imkân vermez (2016, s. 56-57). Nitekim çevresel suçlar da sonuçları bakımından tüm toplumları etkilerken, toplumun bireylerinde bu zararlara karşı gösterilen hassasiyet nispeten düşük kalmaktadır. İklim değişikliği, biyoçeşitliliğin azalması, kirlilik ve doğal kaynakların hızla tükenmesi gibi çevre sorunları gün geçtikçe artmakta, gerek riskleri gerekse zararlı sonuçları karmaşık bir yapıda kendini göstermektedir.

M. J. Lynch (1990) tarafından ilk kez önerilen "'yeşil kriminoloji" insan ve insan dışı yaşamı, ekosistemleri ve bir bütün olarak gezegeni etkileyen çevresel suçlar ve zararlarla ilgilenmektedir. Yeşil kriminoloji ekolojik adalet, çevreyi ve insan olmayan doğayı etkileyen suçları içeren çevre yasaları ve suç çalışmalarına geniş bir "yeşil" bakış açısı uygular (Nurse 2017, s. 1). Yeşil

kriminoloji insan refahını, doğal kaynakları ve ekosistemleri korumayı amaçlayan çevre yasalarının ihlali (Lynch ve Long 2022, s. 256) ve aynı zamanda çevresel suçların önlenmesi, hayvanlara ve çevreye verilen zararların azaltılmasına yönelik olarak bozulma mekanizmalarını incelemektedir (Nurse 2017, s. 3).

Yeşil kriminoloji bugün kriminolojinin alt alanı olarak önemli bir literatüre sahiptir. Bu geniş literatür ile küresel bir nitelik kazanmış ve çok sayıda ulustaki araştırmacılar tarafından araştırma alanlarına dahil edilmiştir. Yeşil kriminoloji birden fazla isimle anılmakta ve daha geniş kriminolojik araştırma alanlarına bağlanmaktadır. Bu alternatif isimler ve alt alanlar ise yeşil kültürel kriminoloji, eko-küresel kriminoloji, koruma kriminolojisi, koyu yeşil kriminoloji, tür dışı kriminoloji ve kırsal yeşil kriminolojiyi içermektedir. Ayrıca teorik gelişme ve araştırma ile ilgili olarak yeşil kriminoloji içindeki bazı alanlar, ayrı incelemeler gerektirecek kadar geniş kapsama sahiptir (Lynch ve Long 2022). Ancak yeşil kriminoloji kapsamında suçları ölçmek basit değildir. Bu tür suçların işlendiği tek bir yerin olmaması, verilerin çok sayıda kaynaktan toplanmasını gerektirmektedir (Lynch, 2020, s. 55).

Çevre Suçu ve Çevre Suçlarında Küresel Ekonomik Görünüm

Çevre suçları, genel olarak, çevreye doğrudan zarar veren yasa dışı eylemler olarak tanımlanabilir. Çevreyi etkileyen suçlar, ekonomi, güvenlik, çevre ve insan sağlığı üzerinde geniş kapsamlı etkileri olan, biyolojik çeşitlilik kaybına ve iklim değişikliğine katkıda bulunan ciddi organize suçlardır. Bu kapsamda, yaban hayatında yasa dışı ticaret, ozon tabakasını incelten maddelerin kaçakçılığı, tehlikeli atıkların yasadışı ticareti, yasa dışı ve bildirilmeyen balıkçılık, yasadışı ağaç kesimi ve buna bağlı olarak çalıntı kereste ticareti çevresel suçlar arasında sayılmaktadır (UNODC, 2008, s. 1; 2022). Çevre suçları giderek çeşitlenmekte ve hızlanmaktadır. Suçlular, kaçakçılık kapsamını önemli ölçüde genişletip hızlandırırken, Dünya da kitlesel yok oluşlarla karşı karşıya kalmaktadır (Steiner ve Stock 2016, s. 4).

Uluslararası ticaretin hızlı gelişmesi ekonomilerin kalkınmasında önemli rol oynarken, yasa dışı ticaretin artmasına da katkıda bulunmuş, gelişmekte olan ülkelerin doğal kaynaklarının gelişmiş ülkelere aktarımına neden olmuştur. Bu doğal kaynaklar arasında elmas, vahşi yaşam, hammaddeler, somut kültürel miraslar yer almaktadır. Sözü geçen doğal kaynakların, yasa dışı yollarla edinilmesi sırasında, önemli oranda çevresel ve ekonomik kayıplarla karşı karşıya kalınmaktadır (Mackenzie, 2020b). Çevre suçları bireyleri, yerel halkları, küresel boyutta tüm toplumları, insan dışı türleri ve doğanın kendisini dolaylı ve doğrudan etkilemektedir. Ancak çevre suçlarının tanımlanmasındaki zorluk, bu kapsamdaki mağdurları kategorize etmeyi de zorlaştırmaktadır. Çoğunlukla "kurbansız" olarak algılanan bu suçlar, mağduriyetin karmaşıklığını da beraberinde getirmektedir. Geniş anlamda, çevresel bozulmalardan zarar gören herkes veya her şey mağdur olarak görülebilir. Çevresel suçların mağdurları, mağdur oldukları gerçeğinin her zaman farkında değildir (Skinnider 2013, s. 1-5). Bu suçların "mağdursuz görünümü" ise düşük önceliğe sahip olması ile sonuçlanır (Ayling 2017, s. 501).

Uluslararası suç faaliyetleri içerisinde hızlı ve karlı olarak büyüyen alanlardan birisi olan çevre suçlarındaki artış yıllık % 5 ile % 7 oranında gerçekleşmektedir (Uhm ve Siegel 2019, s. 729). Ancak bu suçların bireylere, ekonomilere, ekosistemlere ve dünyaya maliyetini belirlemek güçtür. Zararlar, kısa veya uzun vadede olabileceği gibi doğrudan ya da dolaylı olabilmektedir. Hasarın hemen meydana gelmemesi veya mali açıdan ölçülebilir olmaması nedeniyle tespit edilmesi zor olabilmektedir (Skinnider 2013, s. 1-5). Bu tür suçlarla ilgili olarak bir kısım analizlerle, yalnızca mahkumiyet veya ceza verileri kullanılarak ölçülebilir ki, bu da sınırlı bir veri elde edilmesine yol açabilmektedir (Lynch 2020, s. 55). Bireyler üzerindeki tam etkinin bilinmediği durumlarda, Yeni Zelanda'daki bazı mahkemeler, mağduriyetin toplum üzerindeki kümülatif etkisini "çevreden zevk alma kaybı" olarak sınıflandırmıştır. En sade anlatımla, yasa dışı ağaç kesimi ile başlayan ormansızlaşma süreci, oldukça kapsamlı ve karmaşık bir zarara katkıda bulunur. Bu süreçte yerel halkın geçim kaynağı etkilenir, biyoçeşitlilik kaybına sebep olur, iklimi, sürdürülebilir orman yönetimini ve kalkınmayı bozar ve güvenliği tehdit eder (Skinnider 2013, s. 1-3).

"Çevre suçları uyuşturucu kaçakçılığı (344 milyar USD), sahtecilik suçları (288 milyar USD) ve insan kaçakçılığından (157 milyar USD) sonra dünyanın dördüncü büyük suç grubu haline gelmiştir. Doğal kaynakların değeri ile ilgili olarak, çevre suçlarının 2016 yılı için yaklaşık ölçümü, 91–258 milyar USD olarak tahmin edilmektedir. Bu rakam, 2014 yılı tahminine göre, %26 artış olduğunu göstermektedir. Yıllık kaynak kaybı 2016 tahmini için, yasadışı vahşi yaşam (bitki ve hayvan) ticareti yıllık 7-23 milyar USD, yasadışı, bildirilmemiş ya da düzenlenmemiş balıkçılık 11-24 milyar USD, yasa dışı madencilik 12-48 milyar USD, yasa dışı ormancılık suçu 51-152 milyar USD, tehlikeli atıkların yasadışı ticareti ve boşaltılması 10–12 milyar USD olarak belirlenmektedir. Diğer taraftan devletlerin vergi gelirleri kaybı, yıllık en az 9-26 milyar USD olarak tahmin edilmektedir (UNEP-INTERPOL 2016, s. 7-20)." Çevre suçları kapsamında yeterince değinilmeyen somut kültürel miras kaçakçılığının ekonomik kayıplarını tahmin etmek ise güçtür. Tapınaklardan, höyüklerden ya da mezarlıklardan yıkıcı bir şekilde çalınan kültürel miraslar (Mackenzie ve Yates 2020, s. 99) ulus ötesi yasa dışı ticaretin önemli bir unsurudur. Kültür varlıklarının benzersiz özelliğe sahip olmaları her nesnenin ayrı bir yasa dışı piyasasının olması ile sonuçlanır. Diğer taraftan bu nesnelerin ait oldukları tarihsel bağlamdan koparılmaları ekonomik değer kayıplarının belirlenmesini daha zor hale getirir.

Yeşil Kriminoloji

Kriminolojinin konusu suç, suçlular ve ceza adalet sistemi üzerinedir. Yirminci yüzyıl kriminolojisi, on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıl teorilerinin bir ürünüdür ve (Jeffery 1959, s. 3) 18. yüzyıldan önce, suçlu davranışa yönelik çalışmalar ahlak felsefesi içinde ele alınan kötülük üzerinedir. Kriminoloji literatürü ise tarihsel olarak teorik ve metodolojik bilgiden yoksundur (Gibbs, Gore, McGarrell ve Rivers, 2010). Disiplinin çevresel ihlallere, suçlara ve etik dışı uygulamalara gösterdiği ilgi de geleneksel olarak oldukça düşük olmuştur (Uhm ve Siegel 2019, s. 729).

Eko-küresel kriminoloji, koruma kriminolojisi, çevresel kriminoloji ve yeşil kriminoloji çevresel suçlar ve zararları ile ilgili benzer özellikler gösteren ancak odaklanma noktaları farklı olan kriminolojinin alt dallarıdır. Eko-küresel kriminoloji, çevresel zararların, zararların küreselleşmesinin ve küresel politik ekonominin ulusötesi doğasına odaklanan kriminoloji ile ilgilidir (White ve Heckenberg, 2014). Çevresel kriminoloji, suçun ifasında yakın çevrenin oynadığı role odaklanmakta, bu doğrultuda çevresel etkilerin analiz edilmesini, suçu önleme ve kontrol etmede önemli bulmaktadır (Wortley ve Mazerolle, 2013). Koruma kriminolojisi, doğal kaynak kullanımı sorununa ilişkin soruları ve çözümleri inceleyen disiplinler arası bir alan olarak yeşil kriminoloji ile benzerlik göstermektedir (Kahler ve Gore, 2017). Gibbs ve arkadaşları "Yeşil" ve "çevresel kriminoloji" terimleriyle ilgili kısıtlamaları göz önünde tutarak, çalışmalarında "koruma kriminolojisi" terimini kullanmayı tercih etmişlerdir (2010, s. 2).

Yeşil kriminoloji, çağdaş kriminolojide, çevresel suçlar, zararlar ve bunların gelecek nesiller açısından olumsuz etkilerini araştıran yeni bir okuldur (Uhm ve Siegel 2019, s. 728). İnsanları, insan dışı canlıları ve tüm ekosistemleri etkileyen zararları kapsayan (McClanahan ve Brisman 2020, s. 1) bir çalışma alanı olan "Yeşil Kriminoloji" kavramı ilk olarak, 1990 yılında Lynch'in (1990) "The Greening of Criminology: A Perspective on the 1990s" çalışması ile ortaya çıkmış ve kriminolojinin içinde ayrı bir öneme sahip olmuştur. Yeşil kriminolojinin araştırma alanına giren suçlar 1990 öncesi çevre suçları kapsamında incelenmiştir (White 2013, s. 17). Doğal çevre, insan, insan olmayan türler ve dünya üzerinde zararlara ve suçlara yönelik entelektüel, ampirik ve politik yönelimler, yeşil kriminolojinin çerçevesini oluşturur. Ayrıca yeşil kriminoloji çevresel zararları, çevre yasalarını ve çevre düzenlemelerini geliştirmeye yönelik çalışmaları kapsamaktadır (Ruggiero ve South 2013, s. 360).

Kriminolojinin diğer alanlarına göre yeşil kriminoloji yeni bir alandır (Lynch, Stretesky ve Long 2018, s. 319). Araştırmalar ise genellikle, yeşil kriminoloji kapsamındaki suçları açıklamaya yardımcı olan, vaka çalışması yaklaşımlarını kullanır. Ancak bu çalışmalar tutarlı bir teorik temelden yoksundur (Lynch, Long, Barrett ve Stretesky 2013, s. 997). Yeşil kriminoloji ile ilgili çalışmaların bir bölümü de "üretimin koşu bandı teorisi" üzerinedir (Lynch, Stretesky ve Long 2018; Stretesky, Long ve Lynch 2013). Yeşil kriminoloji ile ilgili literatür geniş ve çeşitli olması sebebi ile kolayca özetlenmesi zordur. Literatüre dair çalışmalar otuz yıllık olsa da (Lynch, 1990), klasik kriminoloji okulunun öncülerinden Bentham (1748-1832), hayvanlar ya da diğer canlılar üzerindeki görüşleri ile yeşil kriminolojinin de öncüsü olmaktadır. Bentham bazı insanların hayvanlara karşı kötü muamelesini hassasiyetle değerlendirmiş, hayvanların insanlar aracılığı ile maruz kaldığı "faydasız eziyetleri" ve "gaddar kaprisleri" iyi yüreklilikle bağdaştırmamıştır. Hatta hayvanlara ıstırap veren muamelelerde bulunan kişilerin bir süre sonra insanlara da ıstırap verecek hareketlerde bulunabileceğini belirtmiştir (2021, s. 83). Bentham'ın bu görüşü suçun karmaşık doğasını açıklamada önemlidir. Özellikle tek bir canlıya yönelik olduğu düşünülen suçlu davranış, aslında tüm toplum için bir "kötülük" unsuru oluşturmaktadır. Nitekim hayvan ve bitki türlerine karşı yasa dışı olarak yapılan tahribat, biyoçeşitliliği azaltmakta ve biyoçeşitliliğin kaybı ise tüm ekosistemin dengesini bozmaktadır.

Yeşil kriminoloji kapsamındaki suçların kapsamı iklim değişikliği, antropojenik tür kaybı, kirlilik, ekolojik yıkım, kaçak avlanma gibi yerel ve küresel sorunları içerir (Lynch 2020, s. 55-57). Daha geniş perspektifte, hayvanların ve bitkilerin yasa dışı ticareti, yasa dışı ağaç kesimi, zehirli atık, hava kirliliği, biyoçeşitliliğe yönelik tehditler, köpek dövüşleri, elmas kaçakçılığı ve kültür varlıkları kaçakçılığı yeşil kriminolojide ele alınan konular arasında yer almaktadır (Brisman 2014; Mackenzie 2020b; Uhm ve Siegel 2019, s. 730). Bu bakımdan yeşil kriminoloji siyaset bilimi, ekonomi, psikoloji, koruma ve çevre gibi bilimleri kapsayacak şekilde disiplinler arası ve çok disiplinli bir buluşma noktası olma özelliği göstermektedir (Ruggiero ve South 2013, s. 361).

Yeşil kriminolojide; insanlar, hayvanlar, flora veya bitki yaşamı, çeşitli büyüklükteki ekosistemler (yerel bir tatlı su ekosistemi gibi), ekosistemlerin kurucu unsurları olan hava, toprak, su, böcekler, mikroplar, ekosistemdeki kimyasal süreçler mağdur ya da kurban olarak değerlendirilir (Lynch ve Stretesky 2014, s. 69). Bu kapsamdaki tek bir suç, sayısız insanı etkileyebilir ve mağdurlardan bazıları tekrarlanan mağduriyete maruz kalabilir (Williams, 1996).

Turizm ve Yeşil Kriminoloji

Turizm, dünyanın en hızlı büyüyen endüstrilerden birisidir. Birçok ülke için büyüme ve kalkınmanın itici gücünü oluşturur. Enerji tüketimi ve kirlilik oranının nispeten düşük olması sebebi ile tercih edilen bir sektör olarak kabul edilir (Altindag, 2014: 1). İnsan odaklı yapısı ile yerel ekonomileri canlandırmaya yönelik olarak da birçok iş olanakları sağlar. Ancak turizm de diğer kalkınma biçimlerinde olduğu gibi, sosyal yer değiştirme, kültürel mirasın kaybı, ekonomik bağımlılık ve ekolojik bozulma gibi sorunlara yol açabilmektedir. Bu sebeple "kültürel mirasa ve çevreye saygılı turizm" olarak tanımlanan sürdürülebilir turizm daha önemli hale gelmektedir (UNESCO, 2022). Sürdürülebilir turizm, tüm kaynakların kültürel bütünlük, temel ekolojik süreçler

ve biyolojik çeşitlilik korunarak ekonomik, sosyal ve estetik ihtiyaçların karşılanabileceği şekilde yönetilmesinin öngörülmesidir (Cernat ve Gourdon 2007, s. 1). Sürdürülebilir turizm uygulamaları, biyolojik çeşitlilik üzerindeki baskıları azaltmaya yardımcı olmaktadır (UNWTO 2010, s. 5).

Turizm önemli oranda doğal ve kültürel çevreye bağlıdır. Bu bakımdan doğal afetler, salgın hastalıklar ve uluslararası çatışmalar gibi iç ve dış şoklara karşı savunmasız kalmaktadır. Turizm, gerçek veya algılanan riskler nedeniyle zevkli olmaktan çıktığında, turistler riskli durumlardan veya destinasyonlardan kaçınmaktadırlar (Sönmez, Apostopoulos ve Tarlow, 1999: 13). Doğal ve kültürel çevreyi dolaylı ve doğrudan etkileyen çevre suçlarında geri dönüşü olmayan zararlar, turizmle birlikte tüm toplumlara tesir etmektedir.

Turizmin, iklime son derece duyarlı olduğu kabul edilir. Turizm destinasyonlarının seçiminde hava durumu ve iklim, rekabet edebilirliği ve sürdürülebilirliği etkileyen önemli unsurlardır. Mevsim dışı sıcaklıklar, kuraklık ve sel gibi aşırı hava olayları turist memnuniyetini ve ev sahibi ülkenin altyapısını etkilemektedir (Scott ve Steiger, 2013: 305). Ancak, potansiyel bir suç ile iklim değişikliği arasında nedensellik bağı kurmak, özellikle de sonucun henüz belli olmadığı durumlarda zordur. Sonuçların henüz ortaya çıkmadığı ve mağdurların zararın farkında bile olmadığı durumlarda suç, çoğu zaman fazla önemli bulunmayabilmektedir (UNODC, 2022: 23). Tek bir çevre ihlalinin etkileri önemli görünmeyebilir. Ancak tekrarlanan ihlallerin çevresel sonuçları toplamda büyük olabilmektedir. Belirli bir suçun ekosistem üzerindeki etkisini ayırt etmek güç iken turizme etkisini belirlemek de güç olmaktadır. Çevre suçları, ortaya çıkan zararları neticesinde iklim değişikliğine katkıda bulunuyorsa (Skinnider, 2011: 2) sadece turizm ve destinasyon için değil tüm toplumlar için küresel bir sorun haline gelebilmektedir.

Biyoçeşitlilik turizm için hayati öneme sahiptir. Kıyılar, dağlar, nehirler ve ormanlar turistler için önemli cazibe merkezleridir. Biyoçeşitlilik, birçok turizm türüne önemli ölçüde katkıda bulunur. Destinasyonların çekiciliği, kalitesi ve dolayısıyla rekabet edebilirlikleri turizm için ekosistem hizmetleridir. Turizmin uzun vadeli başarısı, biyoçeşitliliğin korunmasına bağlıdır. Zengin biyoçeşitlilik bir çok destinasyon için ziyaretçilerin seçiminde önemlidir. Ziyaretçiler bu tür destinasyonlara girdikten sonra, kültürel veya miras alanları gibi diğer turistik cazibe merkezlerini deneyimlemek için, kalış sürelerini uzatmayı seçebilmektedirler. Ancak biyoçeşitlilik kaybı dünya çapında önemli ölçüde risk altındadır (UNWTO 2010, s. 1-51). Türlerin önemli bir bölümü, yasa dışı yaban hayatı ticareti tarafından nesli tükenmekte ya da yok edilmektedir (Ceballos, Ehrlich ve Raven 2020, s. 13601). Ekosistemin parçası olan flora ve fauna, dünyadaki yerel topluluklar için önemli kaynaklardır. Bunlar, özellikle gelişmekte olan ülkelerde gıda, yakıt (kereste vb.), ilaç ve turizm gibi alanlarda gelir kaynağı sağlamaktadır. Bu bakımdan ekosisteme verilen zarar neticesinde, biyoçeşitlilik kaybı ile yaşanabilinecek olumsuz ekonomik ve kültürel etkiler, turizm yoluyla sürdürülebilir gelir beklentilerinin azalmasına yol açacaktır (Mackenzie, 2020a).

Kültür varlıkları da, doğal çevre gibi, sürdürülebilir kalkınma ve turizm için önemli bir unsurdur. Somut kültürel miras, turistlerin destinasyon seçimlerinde, ülkeye olan bağlığı farklılaştıran bir faktör olarak görülmektedir Dünya mirasına sahip olan yerler, en fazla sayıda turisti çeken rekreasyonel ve kültürel deneyimler sunmak için rekabet etmektedir. (Hernández-Rojas, del Río, Fernández & Vergara-Romero 2021: 1). Ancak gün geçtikçe, kültürel miras ile ilgili tehditler daha fazla etkili hale gelmektedir. Akademik çalışmalar ekonomik, çevresel ve sosyal değerlerin üretilmesinde kültürel mirasın önemini vurgularken, kültürel mirasa yönelik suçlarla ilgili çalışmalar sınırlı kalmaktadır (Loureiro, Al-Ansi, Ryu, Ariza-Montes & Han 2022: 1). Mackenzie'ye göre (2020b), somut kültürel miras, yüzlerce yıl öncesinden üretilmiş ve doğa ile bütünleşmiş özelliğinden dolayı doğal kaynak niteliğindedir. Yer üstünde ve yer altında olan tüm eserler, geçmiş medeniyetlerin sunduğu yaşam ortamının bir parçasıdır. Kültürel miras doğanın bir parçası olarak kabul edildiğinde, antik tapınaklara, heykellere veya diğer eserlere yönelik suçlar, yeşil kriminoloji kapsamında suçlarla ilişkilendirilmelidir. Ayrıca kültür varlıklarını yasa dışı bir şekilde aramak ciddi çevresel tahribatlara neden olabilmektedir (Mackenzie, Hübschle & Yates, 2020: 421). Nitekim kültür varlıklarına ulaşmak için kullanılan ağır makinelerin bitki örtüsüne hasar verdiği bilinmektedir (Yates 2014: 26). Bugün, önemli oranda somut kültürel mirasa sahip olan ülkelerde gerçekleşen kültürel mirasa yönelik suçlar tarihsel, sosyal ve ekonomik olarak çok yönlü zarara neden olmaktadır (Mackenzie, 2020b). Ancak bu zararların hesaplanması ya da tahmin edilmesi oldukça güçtür. Somut kültürel mirasa karşı işlenen suçlar tarihsel, kültürel ve doğal çevreye ağır tahribat verirken, kültürel mirasın sergilenmesi yolu ile elde edilecek turizm gelirlerinden de mahrum bırakmaktadır. Bu suçlar da sadece kültürel mirasa sahip olan ülkeleri değil, tüm toplumları etkilemektedir.

Kültür varlıklarının ve yaban hayatının yasa dışı ticareti, bu öğelerin çıkarıldığı kaynak ülkeler için, sürdürülebilir kalkınmanın önünde önemli bir engel oluşturmaktadır. Bu tür suçlar kısa vadeli ekonomik kazanç uğruna gerçekleştirilirken, söz konusu ülkeler için ekonomik, adalet, tarih ve insan hakları ile birlikte, sürdürülebilir kalkınma konularının birlikte değerlendirmesini gerektirmektedir (Mackenzie ve ark., 2020: 421).

Turizm iyi bir planlamayı gerektirir. Bu planlama ülkenin doğal ve kültürel bütünlüğüne yönelik stresleri ve tehditleri azaltma stratejilerini belirler (Drumm ve Moore 2005, s. 31). Akademik çalışmalar, gerçekleştirilecek planlamalar için önemli katkı sağlar. Kriminoloji, özellikle de yeşil kriminoloji genç bir disiplin alanıdır. Dolayısı ile turizm de, kriminoloji için belirlenebilecek ortak alanlardan biri olabilir (Eman, Meško, Dobovšek ve Sotlar 2013, s. 353).

Turizm ve suç ilişkisi ile ilgili olarak teorik ve ampirik çalışmalar 1970'li yıllardan itibaren ele alınmaya başlanmıştır. Daha önceleri turizmin, büyümeye ve kalkınmaya olumlu katkıları göz önünde bulundurulmuştur. Turizm ve suç ile ilgili ampirik çalışmalar daha çok, söz konusu tarihten sonra turistlere karşı işlenen suçlar, turizm ve suç oranı arasında nedensellik ilişkisi ve suçun uluslararası turizm faaliyetleri üzerindeki etkisini (Altindag 2014; Johnny ve Jordan 2007; McPheters ve Stronge 1974) incelemeye yönelik olarak gelişmiştir. Teorik perspektifte ise rasyonel seçim, rutin aktivite, sıcak nokta ve kırık camlar teorilerinden faydalanılmıştır (Crotts, 1996; Lisowska, 2017: 31).

Suçun ve çevre suçlarının tanımlanmasındaki zorluklar, turizm ile ilgili suç istatistiklerinin sınırlılıkları ve turistlerin maruz kaldıkları suçları yetkili kurumlara bildirip bildirmediği hususundaki belirsizlikler, yapılacak ampirik çalışmaların kısıtlarını oluşturmaktadır. Çevre suçlarının turizm üzerinde doğrudan ve dolaylı etkilerinin belirlenmesi ise, bu zorluğu oluşturan başka bir faktör olarak çalışmaları sınırlandırabilmektedir. Diğer taraftan turizm ve suç ilişkisi üzerine gerçekleştirilen çalışmalar önemli oranda suçun turizme etkilerine odaklanmakta, turistlerin "kasıtlı" (yasa dışı yaban hayatı ticareti) veya "kasıtsız" işledikleri suçlarla ilgili az sayıda araştırma bulunmaktadır (Moore ve Berno, 1995). Özellikle çevre suçları veya yeşil kriminoloji açısından bu tür suçların ele alınmasının çerçevesi de oldukça sınırlı kalmaktadır.

YÖNTEM

Çalışmada bibliyometrik yöntem kullanılmıştır. Bibliyometri, disiplinlerin dinamiklerinin incelenmesiyle ilgili bileşen alanları ifade eden sayısal bir analizdir. Çalışma alanlarının kapsamında zaman içinde ve ülkeler arasında, bilimsel bir alanın çıktısındaki değişikliklerin grafiğini çıkarmak, çıktının kontrolünü sürdürmek ya da çözüm sağlamak bulunur (Hood ve Wilson 2001, s. 291). Bibliyometri, matematiksel ve istatiksel uygulamaların kitaplar ve diğer iletişim araçlarına uygulanması olarak tanımlanmaktadır (Pritchard 1969, s. 348). Bibliyometrik çalışmalar, belirli alandaki çalışmaların kalitesi ile bu alandaki kavramların, tanımların ve trendlerin değerlendirilmesine olanak tanımaktadır (Kasemodel, Makishi, Souza ve Silva 2016, s. 73-83). Bibliyometrik analizler herhangi bir doküman üzerinde kullanılabilse de, çoğunlukla akademik dergiler kapsamında kullanılmaktadır (Xiao ve Smith 2006, s. 490-491). Bibliyometrik analiz, literatürü özetlemek ve sentezlemek için etkili bir yöntemdir (Donthu, Kumar, Mukherjee, Pandey ve Lim 2021, s. 285). Akademik dergilerin bulunduğu veri tabanları incelendiğinde, Scopus veri tabanı daha kapsamlı bir tarama yapılmasına olanak sağlamaktadır (Hodak ve Krajinović 2020; Martín-Martín, Orduna-Malea, Thelwall ve López-Cózar 2018; Atabay ve Güzeller 2021). Bunun yanı sıra Scopus, 240 disiplini kapsayan özet ve atıf veri tabanının en geniş kapsamını sunmaktadır. Scopus'taki alıntı sayısı 1,7 milyardan fazladır ve daha fazla atıf, daha kapsamlı bibliyometri ve tarihsel analize imkan vermektedir (Elsevier 2022). Scopus, bibliyometrik analizi kolaylaştıran çeşitli işletim fonksiyonlarına sahiptir. Bu tür işletim işlevleri arasında dergi adı, belge türü, yayın yılı, yazarlar ve bunların bağlantıları, atıf sayısı ve belgeler için h-endeksi metrikleri yer alır (Sweileh 2018, s. 3).

Bu araştırmada Scopus veri tabanı kullanılmıştır. Çalışmada aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaya çalışılmıştır:

AS1: "Yeşil Kriminoloji" hakkında Dünya'da, bilimsel yayınlardaki eğilimler ne yöndedir?

AS2: Yazarlar, kurumlar ve ülkeler "Yeşil Kriminoloji" ile ilgili çıkan yayınlarla kriminoloji alanında birbirleri ile nasıl bir etkileşime sahiptir?

Bibliyometrik analizde anahtar kelimelerin seçimi, bulgular ve sonuçlar üzerinde doğrudan etkisi olması sebebi ile son derece önemlidir. Bu kapsamda Scopus veri tabanında 29/08/2022 yılında "Green Criminology" anahtar sözcükleri girilerek tarama yapılmış, elde edilen 360 doküman sistemden çekilerek veri seti olarak kullanılmıştır. Veri setindeki doküman sayısı azlığı dikkate alınarak herhangi bir hariç tutma işlemi uygulanmamıştır.

Veri seti üzerinde gerçekleştirilen analizler neticesinde sırasıyla betimsel analiz sonuçlarına, yıllık bilimsel üretime, en çok atıf alan yayınlara, trend konulara, en sık kullanılan ve ilintili sözcüklere, kelime bulutuna, ağaç haritasına, 3-bölgeli grafiğe, Dünya iş birliği haritasına, yazar ve kurumlar arası iş birliği ağına bakılmıştır.

BULGULAR

Scopus veri tabanı kullanılarak yapılan analiz sonuçlarına göre 2010-2021 yılları arasında, dergi ve kitap gibi, toplamda 147 kaynaktan 360 yayına ulaşılmıştır. Tabloda sunulduğu üzere 340 yazar bu yayınlara katkıda bulunurken, isimleri de 711 kez bu yayınlarda geçmiştir. Bu veri, bir yazarın konuyla ilgili olarak birden fazla yayını olduğunu gösterdiği gibi çoğu yayının da çok yazarlı olduğuna işaret etmektedir. Tek yazarlı yayınlarda adı geçen yazarların sayısı 79 iken, yazarların konuyla ilgili kullandığı anahtar kelime sayısı 579 olarak bulunmuştur.

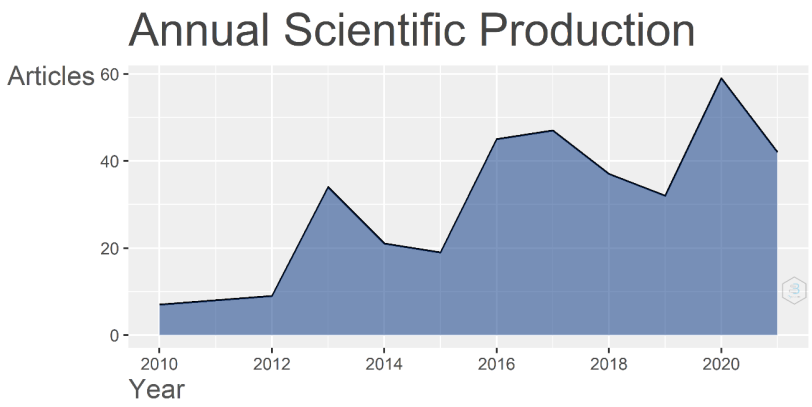
Tablo 1. Betimsel Analiz Sonuçları

Tanım	**Sonuçlar**
Veri Hakkındaki Genel Bilgiler	
Zaman Aralığı	2010:2021
Kaynaklar (Dergiler, Kitaplar vs.)	147
Dokümanlar	360
Yayın Başına Ortalama Atıf	11.79
Yayın Başına Yıllık Ortalama Atıf	1.749
Doküman Tipi	
Makale	199
Kitap	31
Kitap Bölümü	96
Konferans Bildirisi	4
Başyazı	9
Eleştiri Yazısı	21
Doküman İçeriği	
SCOPUS Tarafından İlişkilendirilen Anahtar Kelimeler (ID)	220
Yazarların Anahtar Kelimeleri (DE)	579
Yazarlara İlişkin Bilgiler	
Yazar Sayısı	340
Yazarların Yayınlardaki Görünme Sayısı	711
Tek Yazarlı Yayınlarda Adı Geçen Yazarların Sayısı	79
Çok Yazarlı Yayınlarda Adı Geçen Yazarların Sayısı	261
Yazar İşbirliği	
Tek Yazarlı Yayın Sayısı	158
Yazar Başına Yayın Sayısı	1.06
Yayın Başına Yazar Sayısı	0.944
Yayın Başına Ortak Yazar Sayısı	1.98
İşbirliği Endeksi	1.29

1. Yıllık Bilimsel Üretim

Şekil 1'de, yıllık bilimsel üretim ve buna bağlı olarak en çok yayının basıldığı yıl yer almaktadır. Yayınların 2010-2012 yılları arasında durağan bir seyir izlediği, 2013 yılında ise yayınlarda önemli bir artış olduğu görülmektedir. Bu tarihten sonra yıllara göre yayınlarda değişken bir yapı bulunmaktadır. "Yeşil Kriminoloji" ile ilgili en çok yayın sayısı, 2020 yılında 59 olarak gerçekleşmiştir. Bunu sırasıyla 47 yayın sayısı ile 2017 yılı, 45 yayın sayısı ile 2016 yılı takip etmektedir. 2021 yılında ise yayın sayısı 41 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 1. Yıllık Bilimsel Üretim

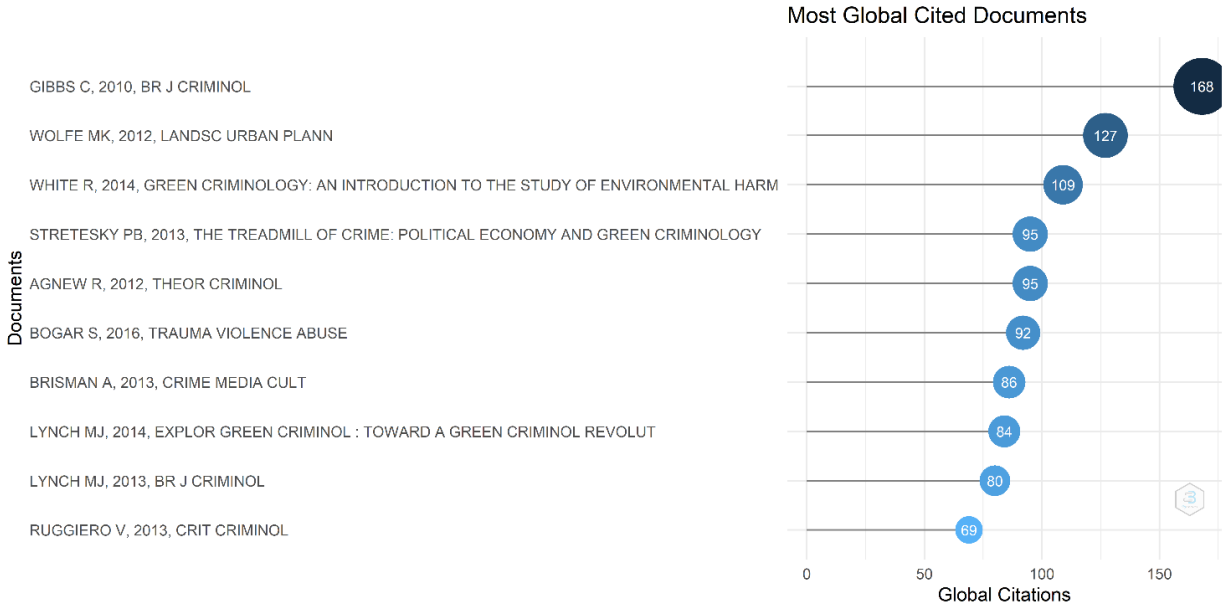

2. Yayınlara İlişkin Bulgular (En Çok Atıf Alan Yayınlar)

Şekil 2'de Dünya çapında en çok atıf alan yayınlara yer verilmiştir. Bu analizin sonuçlarına göre, alan yazında en çok dikkat çeken çalışma toplamda 168 atıfla, Gibbs, C., Gore, M. L., McGarrell, E. F. ve Rivers III, L.'nin (2010) "Introducing conservation criminology: Towards interdisciplinary scholarship on environmental crimes and risks" olmuştur. Gibbs ve arkadaşlarının çalışması koruma kriminolojisine odaklanır ve yeşil kriminoloji kapsamındaki suçlarla ilgili mevcut tartışmaları ilerletmek için tasarlanmış kavramsal bir çerçeve sunar. Çalışma, koruma kriminolojisini özellikle çevresel risklerin değerlendirilmesiyle başlatılır. "Yeşil" ve "çevresel kriminoloji" terimleriyle ilgili kısıtlamalar göz önünde bulundurulduğunda, çerçeveyi tanımlamak için "koruma kriminolojisi" terimi tercih edilir. Koruma kriminolojisinin, kriminoloji, doğal kaynaklar ve risk bilimlerinin kesiştiği noktada yer alan çevresel suçların ve risklerin incelenmesi yoluyla ilerletilebileceği önerilir. İnsan sağlığı, doğal kaynaklar ve çevre için risk derecesini değerlendirmede sistematik araçlar sağlayan mevcut risk biliminin avantajlı olacağı belirtilir. Çevresel risklerin karmaşıklığı ve disiplinlerin entegrasyonuyla, insanın çevre ile etkileşimini şekillendiren ve kaynakların sürdürülebilirliğini etkileyen faktörler arasındaki ilişkiye ait bilginin artacağı ifade edilir.

M. K. Wolfe ve J. Mennis'in (2012) "Does vegetation encourage or suppress urban crime? Evidence from Philadelphia, PA" başlıklı yayınları bitki örtüsü ve suç faaliyetleri arasındaki ilişkiyi analiz eder ve 127 atıfla ikinci sırada yer almaktadır. R. White ve D. Heckenberg'in (2014) "Green criminology: An introduction to the study of environmental harm" adlı kitabı, yeşil kriminolojinin kavramsal ve metodolojik temellerine bakarken, bir dizi uluslararası vaka çalışması ve örnekten yararlanmakta ve 109 atıfla üçüncü sırada yer almaktadır. Diğer yayınlar yine sırasıyla şekil 2'de sunulmuştur.

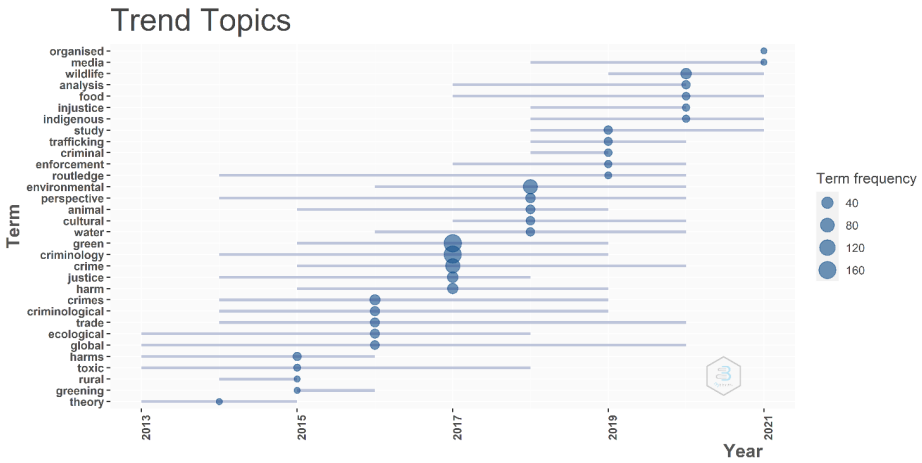
Şekil 2. En Çok Atıf Alan Yayınlar

3. Trend Konular

Scopus veri tabanında bulunan çalışmaların başlıkları baz alınarak yapılan analizlerde, en çok çıkan sözcükler trend konular kapsamındadır. Terim sıklığı, bir terimin başlıklarda ne sıklıkta geçtiğinin ölçümüdür ve kelimenin kaç kez yer aldığını sayılması ile hesaplanır. 2010-2021 yılları arasındaki yayınlarla ilgili analiz sonuçları şekil 3'te verilmiştir. Buna göre "yeşil" (f=169) ve "kriminoloji" (f=168) sözcükleri en çok frekansa sahip olmaları neticesinde ilk 2 sırada yer almaktadır. Bu sıralamayı "suç" sözcüğü üçüncü olarak (f=91), "çevre" dördüncü olarak (f=89) ve "adalet" beşinci olarak (f=31) takip etmektedir. Yeşil kriminoloji insanlara, hayvanlara ve tüm çevreye karşı işlenen zararları inceler. Aynı zamanda ekolojik adalete yeni bir bakış açısı sunar. Adalet sisteminin sadece insanı ele almasını değil, hayvanları ve tüm çevreyi kapsamasını sağlamasını önemli bulur (Nurse 2017, s. 1). Diğer taraftan anahtar kelimeler arasında "teori" düşük görünürlüğe sahiptir. Kelimelere ilişkin frekans sayıları ve yıllara göre dağılımı şekil 3'te belirtilmiştir.

Şekil 3. Trend Konular (Yöntem Parametresi: Yayın Başlıkları)

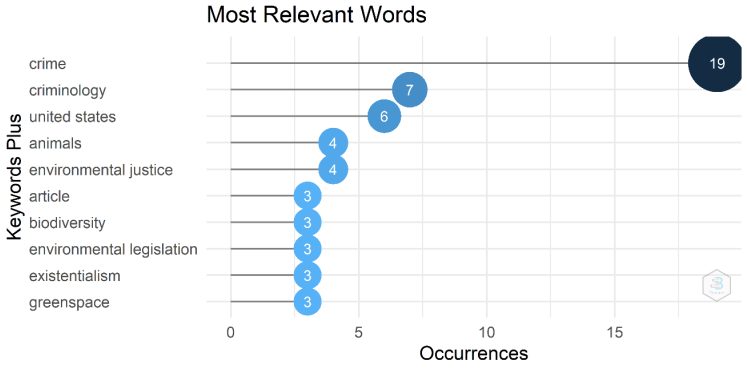

4. En Sık Kullanılan ve İlintili Sözcükler

SCOPUS tarafından ilişkilendirilen anahtar kelimeler ile ilgili olarak yapılan analizde, en sık kullanılan sözcükler sıralamasında suçun 1., kriminolojinin 2., A.B.D.'nin ise 3. sırada olduğu görülmektedir. A.B.D'nin en çok araştırma yapılan ülke konumunda olması (Konrad, Turatti, Flores ve Konrad 2020, s. 11) bu sıralamada bulunmasını sağlamıştır. Ayrıca hayvanlar, çevre adaleti, biyoçeşitlilik, çevre yasaları, varoluşçuluk ve yeşil barış en sık kullanılan sözcükler arasında yer almaktadır. Sözcüklerin dağılımı aşağıda şekil 4'te yer almaktadır.

Yaban hayatı suçunun, hayvanlar, bitkiler ve tüm ekosistem üzerindeki küresel çevresel değişikliklerle ilgili büyük sonuçları vardır. Yeşil kriminoloji, yaban hayatı suçunu önlemede ve ekosistemi korumada politika yapıcılar için uygulamalar ve stratejiler hakkında bilgilendirme sağlar. Bir kısım çalışmalar da (Mayer 2021) yaban hayatı suçunun, yaygınlığının ardındaki karmaşıklıkları anlamayı amaçlayan eko-varoluşçu bakış açılarının, felsefi kavramlarını araştırmaktadır.

Şekil 4. En Sık Kullanılan ve İlintili Sözcükler (Parametre: Başlıktaki Anahtar Kelimeler)

5. Kelime Bulutu

Kelime bulutu, yayınların özetlerindeki sözcüklerin sıklığını göstermektedir. Özetlerde en sık kullanılan kelime, oluşturulan bulut görüntüsünde en görünür olarak yer almaktadır. Yapılan kelime bulutu analizi sonucunda "suç", "kriminoloji", "çevresel" ve "yeşil" sözcüklerinin ön planda yer aldığı görülmektedir. Bu kelimeler araştırmaların odak noktasının genel çerçevesi için bir bakış açısı sunmaktadır. Daha ayrıntılı olarak sayısal veriler ele alınarak incelendiğinde "çevre" sözcüğü ilk sırada (f=542), "yeşil" sözcüğü ikinci sırada (f=540), "kriminoloji" sözcüğü üçüncü sırada (f=524), "suç" sözcüğü dördüncü sırada (f=437) ve "suçlar" sözcüğü ise beşinci sırada (f=200) yer almaktadır. "Teori" ve "ekonomi" kelimeleri ise düşük görünürlüğe sahiptir.

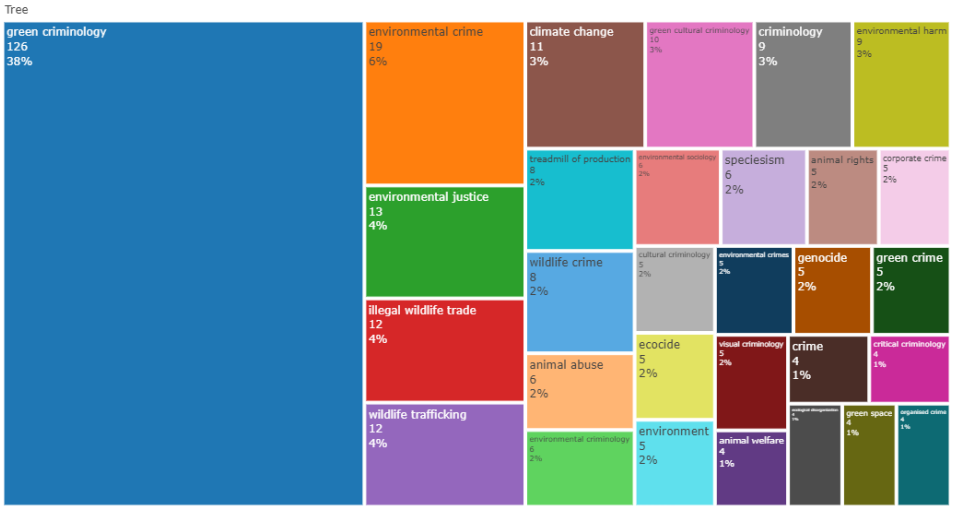
Şekil 5. Kelime Bulutu (Parametre: Özet)

6. Ağaç Haritası

Yazarların anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan "Ağaç Haritası" analizi sonuçlarına göre "yeşil kriminoloji" (f=126) sözcüğünün %38'lik bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bunu çevresel suç sözcüğü (f=19) %6, çevresel adalet sözcüğü (f=13) %4, yasa dışı yaban hayatı ticareti (f=12) %4 ve yaban hayatı kaçakçılığı (f=12) %4'lük bir oranla izlemektedir. Diğer sözcüklere ilişkin veriler şekil 6'da sunulmuştur. Anahtar kelimeler içinde yasa dışı yaban hayatı ticareti ve hayvan hakları önemli bir yer tutar. Son yıllarda organize suç ve çok sayıda yasa dışı yaban hayatı ürününün ticareti ile ilgili çalışmalar hız kazanmıştır. Yasadışı flora ticaretine ilişkin suçlar da yaban hayatı kaçakçılığı içinde yer almaktadır (Thomson, Samuels-Jones ve Downs 2019, s. 31). Nitekim ağaç haritasında "organize suç" %1 oranla görülmektedir. Diğer taraftan çalışmalarda yer alan "üretimin koşu bandı" teorisini de %2 oranla gözlemlemek mümkün olmaktadır. Teori, sürekli ekonomik büyüme amacının çevresel zararlarla sonuçlanacağı üzerinedir ve yeşil kriminolojinin teorik çerçevesinde önemli bir yere sahiptir.

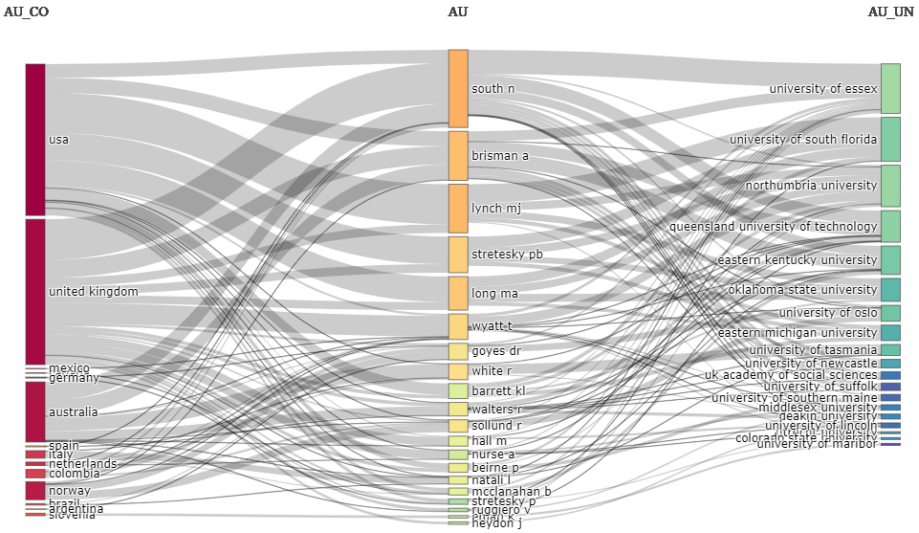
Şekil 6. Ağaç Haritası (Parametre: Yazarların Anahtar Kelimeleri)

7. 3-Bölgeli Grafik

3-Bölgeli Grafik "Yazarlar, Ülkeler ve İlişkili Kurumlar" arası bağlantıları göstermektedir. Bu grafikte üç farklı renkte kutular ve farklı bağlantı hatları görülmektedir. Kutuların uzunluğu ve bağlantı hatlarının kalınlığı ilişkinin kuvvetini göstermektedir. 3-Bölgeli Grafikte çıkan analiz sonuçları şekil 7'de sunulmuştur. Buna göre ülkeler bazında A.B.D., yazarlar bazında South, N., ilişkili kurumlar bazında ise Essex Üniversitesi birinci sırada bulunmaktadır. Yine bu ilişkilerin A.B.D.'den sonra Birleşik Krallık, Avustralya, Norveç ve Kolombiya, yazarlar olarak South'tan sonra Brisman, Lynch, Stretesky ve Long ve kurumlar olarak University of Essex'ten sonra University of South Florida, Northumbria University, Queensland Univesity of Technology arasında yoğunluk kazandığı izlenmektedir. Diğer sıralamalar, veriler ve yapılan ilintili analizler aşağıda verilmiştir.

Şekil 7. 3-Bölgeli Grafik (Parametreler: Yazarlar, Ülkeler ve İlişkili Kurumlar)

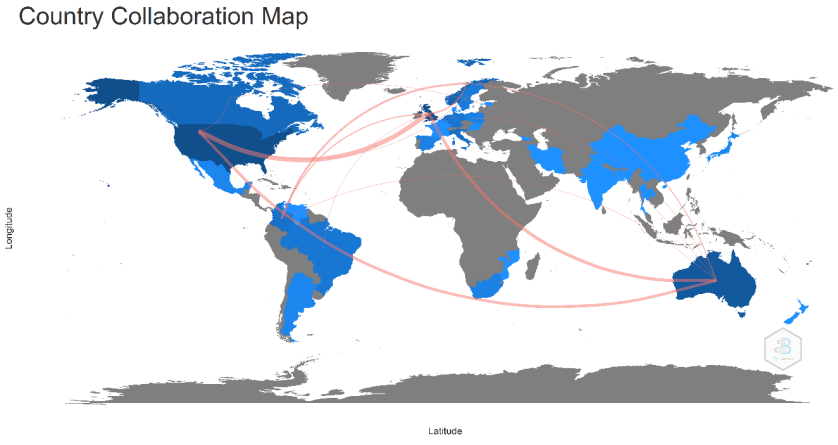

8. Dünya İş Birliği Haritası

Dünya iş birliği haritası analizi sonuçları şekil 8'de verilmiştir. Buna göre kırmızı çizgiler güçlü ilişkileri göstermektedir. Bu bağlamda A.B.D. ile Birleşik Krallık arasındaki ilişkinin frekansı 52, Birleşik Krallık ile Avustralya arasındaki 23, A.B.D. ile Avustralya arasındaki ise 19'dur.

Her bir farklı parametre ile gerçekleştirilen iş birliği analizlerine dair sonuçlar sırasıyla, şekil 9, 10 ve 11'de verilmiştir. Buna göre Şekil 9'da A.B.D., Birleşik Krallık ve Avustralya arasındaki ilişkiler açık bir biçimde görülebilmektedir. Yazar iş birlikleri incelendiğinde 5 yazarın (N. South, A. Brisman, M. J. Lynch, P. B. Stretesky, M. A. Long) ön planda olduğu belirlenmektedir. Kurum iş birliklerinde ise Essex Üniversitesi öne çıkan kurum olmaktadır.

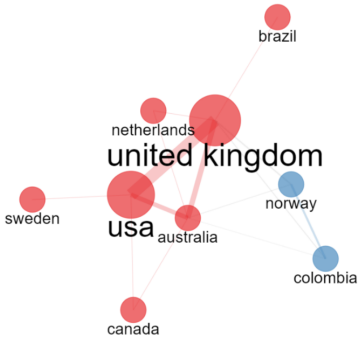
Şekil 8. Dünya İş Birliği Haritası

9. İş Birliği Ağı (Ülkeler)

Ülkeler arasındaki iş birliği ağını gösteren bibliyometrik haritalamada, ülkelerin daire düğümleri olduğu ve aralarındaki ilişkilerin iki düğüm arasındaki bir bağlantıyı temsil ettiği bir grafik veya ağ olarak görülmektedir. Her bir dairenin boyutu, ülkedeki yazarlar tarafından yapılan çalışmaların sayısını gösterir. Ülkeler arasındaki her bağlantı, o ülkelerdeki kuruluşlar arasında bir ortak yazarlık olduğunu işaret etmektedir. 9 ülke arasındaki, ortak yazarlık ilişkileri ağına dayalı bibliyometrik haritalamaya göre, çalışmalarla ilgili olarak uluslararası iş birliği analizinde A.B.D. ve Birleşik Krallık en yüksek belge yüzdesine (31.325%) sahiptir. Bu iş birliğini sırası ile Birleşik Krallık - Avustralya (13.855%), A.B.D. – Avustralya (11.445%), Norveç – Kolombiya (5.421%), Birleşik Krallık – Norveç (3.614%), Birleşik Krallık - Kolombiya (2.409%), Avustralya – Norveç (1.807%), Avustralya – Kanada (1.204%) yüzde değerleri ile takip etmektedir.

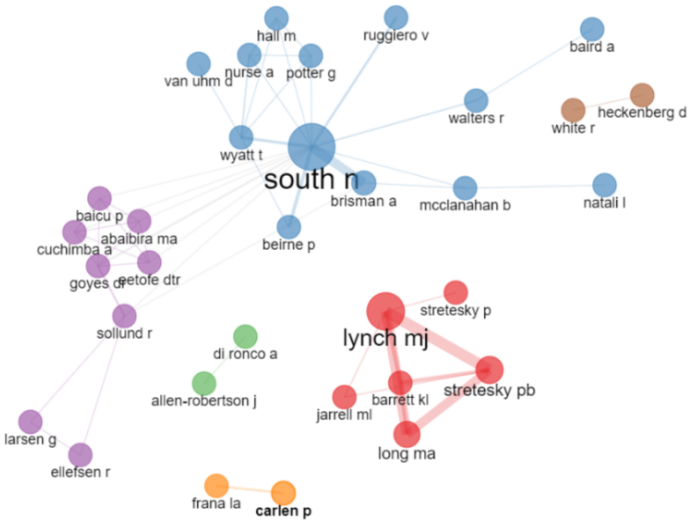
Şekil 9. İş Birliği Ağı (Ülkeler)

10. İş Birliği Ağı (Yazarlar)

Yazarların ortak yazarlık yöntemiyle yayın yapması çalışmaları zenginleştiren bir özelliktir. Çok sayıda yazarın getirdiği fikirlerin çeşitliliği, çalışmanın geliştirilmesinin yanı sıra bilgi paylaşımına da olanak sağlamaktadır (Konrad, Turatti, Flores ve Konrad 2020, s. 9). Yeşil kriminoloji ile ilgili olarak toplam 340 yazarın çalışması bulunurken, iş birliği ağı olarak yazarlar analizinde, çok yazarlı yayınlarda adı geçen yazar sayısı 261 olarak belirlenmiştir. Yazarlar iş birliği ağında farklı renkte 6 küme görülmektedir. Şekilde görülen 6 farklı renk yazarların iş birliği kümesini göstermektedir. Dairelerin boyutu yazarın yayın sayısını, çizgiler ortak yazar ilişkilerini, çizgilerin kalınlığı ise yazarlar arasındaki iş birliğinin boyutunu göstermektedir. İki yazar N. South, (PageRank=0,144) ile M. J. Lynch (PageRank=0,054) ilk sırada yer aldıkları için şekilde ön plana çıkmaktadır. PageRank, hem gelen bağlantıları hem de giden bağlantıları dikkate alarak bir grafik içindeki bir tepe noktasının önemini belirlemek için kullanılan grafik tabanlı bir sıralama algoritmasıdır. Ortak yazarlık ağı analizi için büyük bir potansiyele sahiptir (Ding, Yan, Frazho ve Caverlee 2009). Diğer yazarlara ilişkin ağ haritası ise aşağıda sunulmuştur.

Şekil 10. İş Birliği Ağı (Yazarlar)

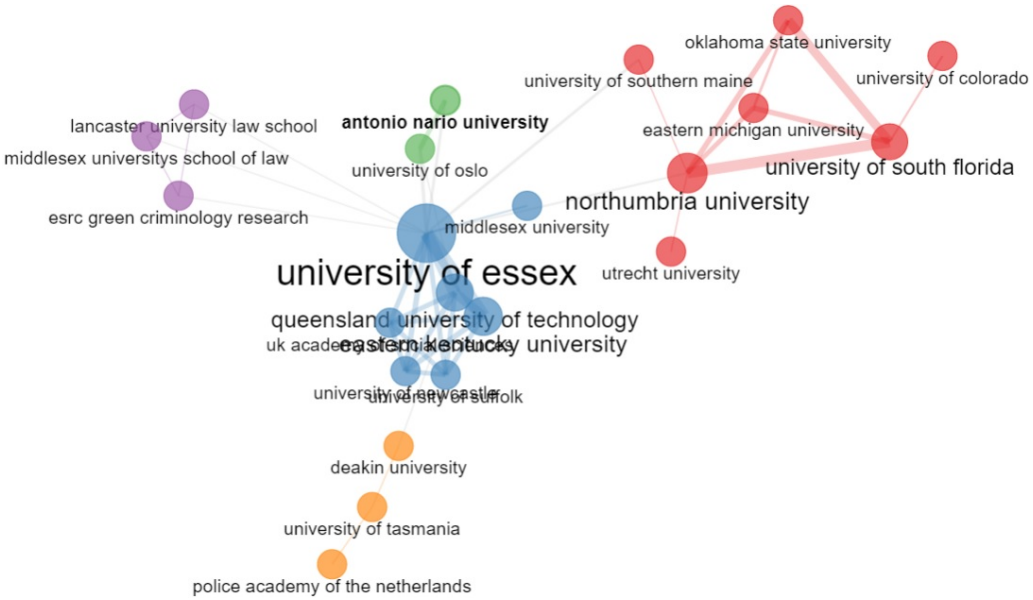

11. İş Birliği Ağı (Enstitüler)

Enstitüler iş birliği ağ yapısında, farklı renkte görülen 5 küme bulunmaktadır ve sadece ikisi en yüksek kurum sayısına sahiptir. Şeklin her düğümü bağlantılı kurumlar arasındaki ilişkileri temsil eder. İş birliği ağı enstitüler analizinde Essex Üniversitesi'nin ön planda yer aldığı (PageRank=0,146) görülmektedir. Bu bağlamda yine Queensland University of Technology (PageRank=0,095) ile Eastern Kentucky University (PageRank=0,085) ile mavi renkteki aynı kümede bulanan ağda öne çıkan ilk üç kurumdur. Daire büyüklükleri dikkate alındığında kırmızı renkteki kümede ise University of South Florida (PageRank=0,082) ile Northumbria University (PageRank=0,079) ön planda yer almaktadır.

Sosyal ağ analizlerinde, merkeziliğin ölçümü için farklı yöntemlere dayalı farklı sıralama hesaplamaları kullanılmaktadır. PageRank, grafiğin bağlantı yapısının önemini vurgulamak için bir tür derece merkeziliğidir. Genel olarak, daha yüksek dereceli veya daha fazla bağlantıya sahip köşeler yapı için daha merkezidir ve diğerlerini etkilemek için daha büyük bir kapasiteye sahip olma eğilimindedir. Arasındalık merkeziliği ölçümü ise, bir tepe noktasından geçen en kısa yolların sayısına bağlıdır. (Ding ve ark., 2009, s. 13). Bir düğümün arasındalık indeksi, düğümün ağdaki diğer iki düğüm arasındaki mümkün olan en kısa mesafede bulunma sayısıdır. Arasındalığı yüksek olan düğümler, ağları birbirine bağlamada önemli bir rol oynar ve ağda belirgin bir konuma sahiptir. Ayrıca ağ boyunca bilgi akışında da etkindir (Makkizadeh ve Sa'adat 2017, s. 721). Bu analize göre de Essex Üniversitesi (151,05 arasındalık değeri) öne çıkan kurum olmaktadır. Northumbria Üniversitesi (84 arasındalık değeri) ve Queensland Teknoloji Üniversitesi (55,07 arasındalık değeri) ile yer almaktadır.

Şekil 11. İş Birliği Ağı (Enstitüler)

Yeşil Kriminoloji Kapsamında Diğer Biblioymetrik Çalışmalar

Yeşil kriminoloji ile ilgili olarak üç adet bibliyometrik çalışma bulunmaktadır. Konrad ve arkadaşlarının (2020) "Systematic Review Study: A Comparative Analysis of the State of the Art of Green Criminology" adlı çalışmaları, Flores, C. R., Konrad, O. ve Flores, J. A. (2017) tarafından gerçekleştirilen "Green criminology: cenário das produções científica" adlı çalışmanın bir uzantısıdır. Flores ve arkadaşlarının çalışmaları 1998-2015 yılını kapsarken, Konrad ve arkadaşlarının çalışmaları 2019 yılını da içine almaktadır. Söz konusu çalışmalarda, bu çalışmadan farklı olarak, yazar anahtar kelimeleri, ilintili sözcükler, trend konular, en çok atıf alan yayınlar, iş birliği ağları yer almamaktadır. Bu çalışmalarda yıllık bilimsel üretim, yazarların kurumsal bağlılık ve mekânsal dağılımı, birden çok yayını olan yazarlar, veritabanı başına düşen yayın sayısı, ülkelere göre yazarlık durumu ve bilimsel yayın tipi analiz edilmiştir. İki çalışma birbirinin devamı niteliğindedir. R. Thomson, T. Samuels-Jones ve L. Downs'ın (2019) "The Branches of Green Criminology: A Bibliometric Citation Analysis 2000 – 2017" çalışmaları ise atıf analizi, paylaşılan referansları, anahtar kelimeleri ve dergileri ampirik olarak analiz etmeye yöneliktir. Çalışma ile yeşil kriminolojinin alt dalları tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmanın verileri Thomson Reuters Institute for Scientific Information'ın Web of Science'dan Core Collection atıf indeksleri kullanılarak elde edilmiştir. Alt disiplinlerin özünde, kriminoloji, politik-ekonomi ve çevresel araştırmalara dayanan ortak ve sıklıkla başvurulan bir ana hat bulunmuştur. Yapılan bibliyometrik çalışmalarda turizmin, çalışma kapsamında olmadığı görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Dünya'da "Yeşil Kriminoloji" alanında, bilimsel çalışmalardaki eğilimler ile bu konuda yazarların, kurumların ve ülkelerin birbirleri ile etkileşimlerine odaklanılmış, yeşil kriminoloji ve turizm ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar da bu kapsamda değerlendirilmiştir.

Çalışmada bibliyometrik yöntemle betimsel analiz, yıllık bilimsel üretim (annual scientific production), en çok atıf alan yayınlar (Top Cited Documents), trend konular (Trend Topics), en sık kullanılan ve ilişkili sözcükler (Most Frequent/Relevant Words), kelime bulutu (WordCloud), ağaç haritası (TreeMap), 3-bölgeli grafik (Tree-Fields Plot), Dünya iş birliği haritası (Collaboration WorldMap), yazar ve kurumlar arası iş birliği ağı (Collaboration Network) sonuçları elde edilmiştir.

Scopus veri tabanı kullanılan çalışmada, 2010-2021 yılları arasında toplamda 147 kaynaktan 360 yayına ulaşılmıştır. Yeşil kriminoloji ile ilgili en çok yayın yapılan yıl 2020 olmuş ve yayın sayısı 59 olarak belirlenmiştir. Yayın sayısının artması yeşil kriminoloji literatürüne katkı sağlaması açısından önemlidir. İlerleyen süreçte yıllık bilimsel üretimin artması disiplinler arası ve multidisipliner çalışmaların da hız kazanmasına sebep olacaktır. Doküman tipi analizinde "bilimsel makale" türünün sayı olarak (199) ön sırada yer aldığı görülürken konferans bildirisinin oldukça düşük sayıda (4) olduğu belirlenmiştir. Ülkeler, enstitüler ve yazarlar arası iş birliğini arttırmada uluslararası konferanslar önemli olmaktadır.

En çok atıf alan yayının "Gibbs, C., Gore, M. L., McGarrell, E. F., Rivers III, L. (2010) "Introducing conservation criminology: Towards interdisciplinary scholarship on environmental crimes and risks" olduğu görülmüştür. Bu çalışma koruma kriminolojisi üzerinedir ve çevresel suçların ve risklerin incelenmesine odaklanır.

Çalışmaların başlıkları baz alınarak yapılan analizde yeşil, kriminoloji, suç, çevre ve adalet sözcükler ilk beş sırada yer almaktadır. Çevreyi oluşturan her unsur birbiriyle karşılıklı bağlıdır ve aynı dünyanın kaynaklarını kullanmaktadır. Dolayısı ile adalet, özellikle giderek yok olan türler söz konusu olduğunda, yeşil kriminoloji ile ilgili çalışmalarda sıklıkla yer bulmaktadır. "Teori" ise düşük görünürlüğe sahiptir. Yeni yapılacak çalışmalarda bu husus göz önünde bulundurulabilir. Yeşil kriminoloji biliminin ele alınışında aracı olan teoriler araştırma konularına dahil edilebilir.

SCOPUS tarafından ilişkilendirilen en sık kullanılan ilintili sözcükler analizinde sırası ile suç, kriminoloji ve A.B.D ilk üç sırada yer almaktadır. Bentham'ın faydacılık yaklaşımından hareketle, araştırmaların, tüm dünyanın toplam mutluğunu arttırmaya yönelik çalışmalar üzerine şekillendiğini göstermektedir. Ayrıca çevre suçlarının etik ve ahlaki yönlerinin araştırıldığı felsefi yaklaşımlar yeni araştırmalara kaynaklık edebilir. Yazarların çalışmalarındaki anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan "Ağaç Haritası" analizinde ise sırası ile yeşil kriminoloji, çevresel suç, çevresel adalet, yasa dışı yaban hayatı ticareti ve yaban hayatı kaçakçılığı ilk beş sırada yer almaktadır.

Yayınların özetlerindeki sözcüklerin sıklığını gösteren kelime bulutu analizinde "suç", "kriminoloji", "çevresel" ve "yeşil" sözcüklerinin ön plana çıktığı görülmektedir. "Teori" ve "ekonomi" kelimelerinin belirginlik oranı düşüktür. Bu bakımdan teorik çerçevede ve ekonomiye yansımaları ile ilgili araştırmaların ağırlık kazanması yeşil kriminolojinin çok yönlü olarak gelişimini hızlandıracaktır.

Ülkeler arasındaki iş birliği ağını gösteren bibliyometrik haritalamada, 9 ülke arasındaki ilişkiler görülmektedir. A.B.D. ve Birleşik Krallık en yüksek belge yüzdesine sahiptir. Ortak yazarlık ilişkilerinde N. South ve M. J. Lynch ön plana çıkmaktadır. Enstitüler iş birliği ağ yapısında ise iki küme belirgindir. Univerity of Essex ve Northumbria University iki farklı kümeyi temsil etmektedir. İklim değişikliği, biyoçeşitlilik kaybı ve yasadışı yaban hayatı ticaretinin etkileri ile gerçekleşen çevresel zararlar tüm toplumları yakından ilgilendirmektedir. Bu bakımdan analizler, daha fazla sayıda yazarın, ülkenin ve enstitülerin katılımı ile yapılacak araştırmalara gereksinim olduğunu göstermektedir.

Yeşil kriminoloji ve turizm ile ilgili olarak: "Environmental crime and green criminology in South Eastern Europe—practice and research" (Eman ve ark. 2013), "Toxic Colonialism in the Territorial Isles: A Geospatial Analysis of Environmental Crime Across US Territorial Islands 2013-2017" (Thomson ve Samuels-Jones 2022), "Conflict, Environment and Transition: Colombia, Ecology and Tourism after Demobilisation" (McClanahan, Parra ve Brisman 2019) ve "Victims of Environmental Harms and Their Role in National and International Justice" (Hall 2013) olarak sadece dört çalışma veri tabanında yer almaktadır.

Eman ve arkadaşları çalışmalarında yeşil kriminolojinin Güneydoğu Avrupa'da yeni geliştiğinin altını çizmektedir. Çevre suçlarının deniz ile sahil ekosistemlerinde kirliliğe yol açmasına, nesli tükenme tehdidi altındaki türleri olumsuz etkileyen av turizmi, aşırı avlanma, hayvan istismarı ve yasa dışı ağaç kesimi gibi konularla birlikte, bunların multidisipliner bir biçimde ele alınması gerektiğine dikkat çekmektedir. Eman ve arkadaşlarının çalışmaları turizm perspektifinden, yasa dışı yapılan av turizmi ile sınırlıdır. Thomson ve Samuels-Jones (2022) çalışmalarında ABD kara adalarındaki çevreye karşı işlenen suçlu davranışın nasıl şekillendiğini araştırmışlardır. Çalışmalarını "savunmasız uzak bölgeler" olarak adlandırdıkları adalar genelinde haritalandırmışlardır. Bu doğrultuda, yeşil kriminoloji kapsamındaki suçların dar alanda, hassas bir şekilde anlaşılmasını sağlamanın önemli bir fırsat olacağının altını çizmişlerdir. Bu suçların, anakara turizmini çeken doğal destinasyonlar ve ekonomik merkezleri etkilediğine işaret etmişlerdir. McClanahan ve arkadaşları (2019) ise Kolombiya'daki geçiş dönemi adaleti ile ekoturizm arasındaki

ilişkiye dikkat çekmektedir. Ekoturizm gibi koruma mantıklarının ortaya çıkması ile çatışmanın olduğu coğrafyalarda ve ekolojilerde, kalıcı barışın inşasının desteklenebileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca ekoturizmin, geçiş sürecindeki önemli ekolojilerin ve toplulukların eşzamanlı olarak korunması ve geliştirilmesi için bir ekonomik model sunabileceğine işaret etmektedirler. Hall (2013) ise çalışmasında, çevre suçlarından etkilenenlere odaklanmakta, çevresel suçlar karşısında mağdur olanlarla ilgili olarak yeterli çalışma bulunmadığını belirtmektedir. Hall ayrıca, çevre suçlarında fail ve mağdur arasında nedensellik çizgisinin çizmenin zorluğunu dile getirmektedir.

Bu çalışmanın da diğer çalışmalar gibi bazı sınırlılıkları vardır. Öncelikle çalışmada Scopus veri tabanı kullanılmıştır. Gelecekteki çalışmalarda diğer veri tabanları da araştırmalara dahil edilebilir. Ayrıca çalışmanın kapsamında, yeşil kriminoloji ve turizm arasındaki ilişki üzerine yapılan çalışmalar da araştırılmıştır. Yeşil kriminoloji ve turizm ile ilgili olarak sadece 4 çalışmanın yer alması yeni çalışmalara olan ihtiyacı işaret etmektedir. Diğer taraftan çalışmalar incelendiğinde yeşil kriminoloji ile turizmin alt kollarından av turizmi, ekoturizm ve sürdürülebilirlik kavramlarının birbirleri ile ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, gelecekte yapılacak araştırmaların yeşil kriminoloji ve turizmin bu alt dalları ile ilgili olması, ayrıca alt dalların sınırlarının genişletilmesi alan yazına katkı sağlayabilecektir. Bu çalışmanın turizmin, yeşil kriminoloji için yeni bir alt dal olarak görünürlüğünün sağlamasını destekleyeceği düşünülmektedir.

İklim değişikliği, biyoçeşitlilik azalması, yasa dışı ticaret ile doğal kaynakların hızla tükenmesi ve ekosistemin bozulması, yeşil kriminoloji ile ilgili çalışmaların artmasını önemli hale getirmektedir. Bu sebeple, yeşil kriminolojinin farklı yönlerini inceleyen ve diğer bilim dalları olan ilişkisini araştıran daha fazla bibliyometrik çalışmanın yapılması, disiplinler arası çalışma sahasını genişletecektir.

Etik Komite Onayı: Çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir.
Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız
Yazar Katkıları: Çalışmanın Konsepti/Tasarımı- B.Ö., E.K.Ş.; Veri Toplama- E.K.Ş., B.Ö.; Veri Analizi/Yorumlanması- E.K.Ş., B.Ö.; Makaleyi Hazırlayan- B.Ö., E.K.Ş.; Makalenin Eleştirel Revizyonu- B.Ö., E.K.Ş.; Son Onay ve Sorumluluk B.Ö., E.K.Ş.
Çıkar Çatısması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.
Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma icin finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval is not required for the study.
Peer-review: Externally peer-reviewed
Author Contributions: Conception/Design of Study- B.Ö., E.K.Ş.; Data Acquisition- E.K.Ş., B.Ö.; Data Analysis/Interpretation- E.K.Ş., B.Ö.; Drafting Manuscript- B.Ö., E.K.Ş.; Critical Revision of Manuscript- B.Ö., E.K.Ş.; Final Approval and Accountability- B.Ö., E.K.Ş.
Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.
Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKLAR / REFERENCES

Altındağ, D. (2014). Crime and international tourism. *Journal of Labor Research*, 35(1), 1-14. https://doi.org/10.1007/s12122-014-9174-8

Atabay, E. ve Güzeller, C. O. (2021). A bibliometric study on eye-tracking research in tourism. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal, 69*(4), 595-610. https://doi.org/10.37741/t.69.4.8

(Eds.), *Regulatory Theory: Foundations and Applications* (pp. 499–515). ANU Press. http://www.jstor.org/stable/j.ctt1q1crtm.40

Beccaria, C. (2016). *Suçlar ve cezalar hakkında* (S. Selçuk, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.

Becker, G. S. (1968). Crime and punishment: an economic approach. *The Journal of Political Economy*. 76(2), 169-217. https://doi.org/10.1086/259394

Bentham, J. (2021). *Yasamanın ilkeleri* (B. Asal, Çev.). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Brisman, A. (2014). Of theory and meaning in green criminology. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy, 3*(2), 21-34. https://doi.org/10.5204/ijcjsd.v3i2.173

Ceballos, G., Ehrlich, P. R. & Raven, P. H. (2020). Vertebrates on the brink as indicators of biological annihilation and the sixth mass extinction. *PNA*, 117(24), 13596–13602. https://doi.org/10.1073/pnas.1922686117

Cernat, L. & Gourdon, J.(2007). Is the concept of sustainable tourism sustainable?,United Nations Publication, New York and Geneva. https://unctad.org/system/files/official-document/ditctncd20065_en.pdf

Crotts, J. C. (1996). Theoretical Perspectives on Tourist Criminal Victimisation. *Journal of Tourism Studies*. 7 (1), 1-8. Corpus ID: 3278279

Damasio, A. (2006). *Descartes'in Yanılgısı* (F. E. Çetin, E. Kumral, Çev.). Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Ding, Y., Yan, E., Frazho, A., & Caverlee, J. (2009). PageRank for ranking authors in co-citation networks. *Journal of the American Society for Information Science and Technology, 60*(11), 2229-2243. https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1012/1012.4872.pdf

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070

Drumm, A., & Moore, A. (2005). Ecotourism development - a manual for conservation planners and managers. Volume I - An Introduction to Ecotourism Planning. USA: The Nature Conservancy

Elsevier (2022). https://www.elsevier.com/solutions/scopus/how-scopus-works/content.

Eman, K., Meško, G., Dobovšek, B. & Sotlar, A. (2013). Environmental crime and green criminology in South Eastern Europe—practice and research. *Crime, Law and Social Change*. 59, 341–358. https://doi.org/10.1007/s10611-013-9419-0

Flores, C. R., Konrad, O., & Flores, J. A. (2017). Green criminology: cenário das produções científica. *Revista Ibero-American Ciências Ambientais*. 8(4), 268-280. https://doi.org/10.6008/SPC2179-6858.2017.004.0022

Gibbs, C., Gore, M. L., McGarrell, E. F., & Rivers, L. (2010). Introducing conservation criminology: Towards interdisciplinary scholarship on environmental crimes and risks. *The British Journal of Criminology, 50*(1), 124–144. http://www.jstor.org/stable/43612851

Hall, M. (2013). Victims of environmental harms and their role in national and international justice. In: R. Walters, , D.S. Westerhuis, , T. Wyatt (Eds.), *Emerging issues in green criminology. Critical criminological perspectives*. London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137273994_12

Hernández-Rojas, R.D., del Río, J.A.J., Fernández, A.I. & Vergara-Romero, A. (2021). The cultural and heritage tourist, SEM analysis: the case of The Citadel of the Catholic King. *Heritage Science*. 9 (52), 1-19. https://doi.org/10.1186/s40494-021-00525-0

Hodak, F. D. & Krajinović, V. (2020). Examining recent research in the field of sharing economy in tourism: Bibliometric and content analysis. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*. 68(4), 402-414. https://doi.org/10.37741/t.68.4.3

Hood, W. W., & Wilson, C. S. (2001). The literature of bibliometrics, scientometrics, and informetrics. *Scientometrics*, 52(2), 291-314. https://doi.org/10.1023/A:1017919924342.

Johnny, L. & Jordan, L. A. (2007). Tourism and crime in the Caribbean: A case study of St Lucia. *Annals of Leisure Research*, 10(3-4), 475-497. DOI: 10.1080/11745398.2007.9686777

Jeffery, C. R. (1959). The historical development of criminology, *Journal of Criminal Law and Criminology*, 50(1), 3-19.

Kahler, J. S. & Gore, M. L. (2017). Conservation Crime Science. In M. L. Gore (Eds.), *Conservation Criminology*. https://doi.org/10.1002/9781119376866.ch2

Kasemodel, M. G. C., Makishi, F., Souza, R. C., & Silva, V. L. (2016). Following the trail of crumbs: A bibliometric study on consumer behavior in the food science and technology field. *International Journal of Food Studies*, 5 (1), 73-83. https://doi.org/10.7455/ijfs/5.1.2016.a7

Konrad, A. C., Turatti, L., Flores, C. R. & Konrad, O. (2020). Systematic Review Study: A Comparative Analysis of the State of the Art of Green Criminology. *International Journal of Social Science Studies*, Redfame publishing, 8(2), 1-14.

Lisowska-Kierepka, Agnieszka. (2017). Crime in tourism destinations: Research review. *Tourism*. 27(1), 31-39. DOI:10.18778/0867-5856.27.1.12

Loureiro, S.M.C., Al-Ansi, A., Ryu, H.B., Ariza-Montes, A. & Han, H. (2022) Culture, heritage looting, and tourism: A text mining review approach. *Frontiers in Psychology*. 13(944250), 1-10. doi: 10.3389/fpsyg.2022.944250

Lynch, M. J. (1990) The greening of criminology: A perspective on the 1990s. The Critical Criminologist 2(3): 1-12. https://doi.org/10.4324/9781315093390-7

Lynch, M. J., Long, M. A., Barrett, K. L. & Stretesky, P. B. (2013). Is it a crime to produce ecological disorganization? Why green criminology and political economy matter in the analysis of global ecological harms. *The British Journal of Criminology, 53*(6), 997–1016. http://www.jstor.org/stable/23639950

Lynch, M. J. & Stretesky, P. (2014). *Exploring green criminology: Toward a green* criminological revolution. England-USA: Ashgate Publishing Ltd.

Lynch, M. J., Stretesky, P. B. & Long, M. A. (2018). Green criminology and native peoples: The treadmill of production and the killing of indigenous environmental activists. *Theoretical Criminology*, 22(3), 318–341. https://doi.org/10.1177/1362480618790982

Lynch, M. J. (2020). Green criminology and environmental crime: Criminology that matters in the age of global ecological collapse. *Journal of White Collar and Corporate Crime*, 1(1), 50–61. https://doi.org/10.1177/2631309X19876930

Lynch, M. J. & Long, M. A. (2022). Green Criminology: Capitalism, Green Crime and Justice, and Environmental Destruction. *Annual Review of Criminology*. 5, 255-276 https://doi.org/10.1146/annurev-criminol-030920-114647

Mackenzie, S. (2020a). Wildlife Trafficking. In (1st ed.), *Transnational Criminology: Trafficking and Global Criminal Markets* (pp. 55-70). Bristol University Press. doi:10.46692/9781529203851.005

Mackenzie, S. (2020b). Antiquities Trafficking. In (1st ed.), *Transnational Criminology: Trafficking and Global Criminal Markets* (pp. 105-120). Bristol University Press. doi:10.46692/9781529203851.008

Mackenzie, S. & D. Yates (2020). Crime, corruption, and collateral damage: Large infrastructure projects as a threat to cultural heritage. In T. Wing Lo, D. Siegel, and S. I. Kwok (Eds.), *Organized crime and corruption across borders exploring the belt and road initiative*. London: Routledge. https://traffickingculture.org/publications/crime-corruption-and-collateral-damage-large-infrastructure-projects-as-a-threat-to-cultural-heritage.

Mackenzie, S., Hübschle, A. & Yates, D. (2020). Global trade in stolen culture and nature as neocolonial hegemony. Blaustein, J., Fitz-Gibbon, K., Pino, N.W. and White, R. (Ed.) *The Emerald Handbook of Crime, Justice and Sustainable Development*, Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 419-436. https://doi.org/10.1108/978-1-78769-355-520201023

Makkizadeh, F. & Sa'adat, F. (2017). Bibliometric and thematic analysis of articles in the field of infertility (2011-2015). *International Journal of Reproductive Biomedicine*. 15(11): 719-728. PMID: 29404534; PMCID: PMC5780558

Martín-Martín, A., Orduna-Malea, E., Thelwall, M., & López-Cózar, E. D. (2018). Google scholar, web of science, and scopus: A systematic comparison of citations in 252 subject categories. *Journal of Informetrics*, 12(4), 1160-1177. https://doi.org/10.1016/j.joi.2018.09.002

Mayer C.H. (2021). Understanding Wildlife Crime from Eco-Existential and African Perspectives: A Psycho-Philosophical Investigation. *International Journal of Environmental Researc Public Health*. 18(21):11675. 2-19 doi: 10.3390/ijerph182111675. PMID: 34770189; PMCID: PMC8582875.

McClanahan, B., Sanchez Parra, T. & Brisman, A. (2019). Conflict, environment and transition: Colombia, ecology and tourism after demobilisation. *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 8(3), 74-88. doi: 10.5204/ijcjsd.v8i3.1246

McClanahan, B. & Brisman, A. (2020). Green Criminology for Social Sciences: Introduction to the Special Issue. *Social Sciences*. 9(10), 170. https://doi.org/10.3390/socsci9100170

McPheters, L. R., & Stronge, W. B. (1974). Crime as an environmental externality of tourism: Miami, Florida. *Land Economics, 50*(3), 288-292. https://doi.org/10.2307/3145040

Moore, K. & Berno, T. (1995). Relationships between crime and tourism. *Visions in Leisure and Business*, 14 (3) , Article 2. https://scholarworks.bgsu.edu/visions/vol14/iss3/2/

Nurse, A. (2017). Green criminology: Shining a critical lens on environmental harm. *Palgrave Commun* 3(10). 1-4. https://doi.org/10.1057/s41599-017-0007-2

Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics?. *Journal of Documentation*, 25, 348-349.

Ruggiero, V. & South, N. (2013). Green criminology and crimes of the economy: Theory, research and praxis. *Critical Criminology*. 21, 359–373. DOI 10.1007/s10612-013-9191-6

Scott, D. & Steiger, R. (2013). Vulnerability of the ski industry. *Climate Vulnerability: Understanding and Addressing Threats to Essential Resources*. 4, 305-313. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-384703-4.00440-8

Skinnider, E. (2011). *Victims of Environmental Crime – Mapping the Issues*. The International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy, Canada.

Skinnider, E. (2013). *Effect, issues and challenges for victims of crimes that have a significant impact on the environment*. International Centre for Criminal Law Reform and Criminal Justice Policy, Canada.

Sönmez, S. F., Apostolopoulos, Y., & Tarlow, P. (1999). Tourism in crisis: Managing the effects of Terrorism. *Journal of Travel Research, 38*(1), 13–18. https://doi.org/10.1177/004728759903800104

Steiner, A. & Stock, J. (2016). The Rise of Environmental Crime – A Growing Threat To Natural Resources Peace, Development And Security. Nellemann, C. (Editor in Chief); Henriksen, R., Kreilhuber, A., Stewart, D., Kotsovou, M., Raxter, P., Mrema, E., and Barrat, S. (Eds). A UNEP-INTERPOL Rapid Response Assessment. United Nations Environment Programme and RHIPTO Rapid Response–Norwegian Center for Global Analyses.

Stretesky, P. B., Long, M. A. & Lynch, M. J. (2013). Does environmental enforcement slow the treadmill of production? The relationship between large monetary penalties, ecological disorganization and toxic releases within offending corporations, *Journal of Crime and Justice*, 36(2), 233-247. DOI: 10.1080/0735648X.2012.752254

Sweileh, W. M. (2018). Research trends on human trafficking: a bibliometric analysis using Scopus database. *Globalization and Health*. 14(106), 1-12. https://doi.org/10.1186/s12992-018-0427-9.

Sykes, G. M. & Matza, D. (1957). Techniques of neutralization: A theory of delinquency. *American Sociological Review*. 22(6), 664–670. https://doi.org/10.2307/2089195

Takahashi, T. (2012). Molecular neuroeconomics of crime and punishment: implications for neurolaw. *Neuro Endocrinology Letters*. 33(7), 667–673. PMID: 23391873

Thomson, R. Samuels-Jones, T. & Downs, L. (2019) The branches of green criminology. In *Quantitative Studies in Green and Conservation Criminology* (pp.20-46). DOI:10.4324/9780429453946-2

Thomson, R., & Samuels-Jones, T. (2022). Toxic colonialism in the territorial ısles: A geospatial analysis of environmental crime across US Territorial Islands 2013–2017. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 66(4), 470-491. https://doi.org/10.1177/0306624X20975161.

Uhm, D. P. V. & Siegel, D. (2019). Green criminology and organized crime. In E. W. Plywaczewski and G. Makaruk (Eds.), Current problems of the penal law and criminology (pp.729-752). Warszawa: Wydawnictwo C.H.Beck.

UNEP-INTERPOL (2016). The Rise of Environmental Crime – A Growing Threat To Natural Resources Peace, Development And Security. Nellemann, C. (Editor in Chief); Henriksen, R., Kreilhuber, A., Stewart, D., Kotsovou, M., Raxter, P., Mrema, E., and Barrat, S. (Eds). A UNEP-INTERPOL Rapid Response Assessment. United Nations Environment Programme and RHIPTO Rapid Response–Norwegian Center for Global Analyses.

UNESCO (2022). Cultural heritage based tourism. https://en.unesco.org/fieldoffice/almaty/silkroads/cultural-heritage

UNODC (2008). Environmental crime a threat to our future. (Eds. M. Rice), D. Banks, C. Davies, J. Gosling, J. Newman, M. Rice, J. Wadley and F. Walravens. https://www.unodc.org/documents/NGO/EIA_Ecocrime_report_0908_final_draft_low.pdf.

UNODC (2022). Crimes that Affect the Environment and Climate Change. https://files.worldwildlife.org/wwfcmsprod/files/Publication/file/8mie6esklg_Crimes_that_Affect_the_Environment_and_Climate_Change.pdf

UNWTO (2010). Tourism and Biodiversity Achieving Common Goals Towards Sustainability, Spain. ISBN: 978-92-844-1371-3. https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284413713

van Winden, F., & Ash, E. (2012). On the behavorial economics of crime. *Review of Law and Economics*, 8(1), 181-213. https://doi.org/10.1515/1555-5879.1591

White, R. (2013). The conceptual contours of green criminology. In: R. Walters, D. S. Westerhuis, T. Wyatt (Eds.), Emerging issues in green criminology. Critical criminological perspectives. London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137273994_2

White, R. & Heckenberg, D. (2014). *Green criminology: An introduction to the study of environmental harm*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203096109

Williams, C. (1996). The environmental causes of intellectual injury — A victim perspective. dementia. *International Review of Victimology* 4(3), 682–696. https://doi.org/10.1177/1471301212442583

Wolfe, M. K., & Mennis, J. (2012). Does vegetation encourage or suppress urban crime? Evidence from Philadelphia, PA. *Landscape and Urban Planning*, 108(2-4), 112-122. https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2012.08.006

Wortley, R. & Mazerolle, L. (Eds.) (2013). *Download Environmental Criminology and Crime Analysis*, Willan ISBN: 9781136308451

Xiao, H., & Smith, S. L. (2006). The making of tourism research: Insights from a social sciences journal. *Annals of Tourism Research*, 33 (2), 490-507.

Yates, D. (2014). Displacement, deforestation and drugs: Antiquities trafficking and the narcotics support economies of Guatemala. In J. Kila, & M. Balcells (Eds.), *Cultural Property Crimes: An Overview and Analysis on Contemporary Perspectives and Trends*, 23-36. Leiden: Brill.

ATIF BİÇİMİ / HOW CITE THIS ARTICLE

Özüşen B, Şimşek EK, "A Bibliometric Profile of Green Criminology and its Reflections on Tourism" (2023) 11(2) Ceza Hukuku ve Kriminoloji Dergisi-Journal of Penal Law and Criminology.